

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-13 ta' April, 2007

Citazzjoni Numru. 180/2006

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fid-29 ta' Mejju, 2006 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti żżewġu fis-sittax (16) ta' April tas-sena elf disa' mija erbgħa u disgħin (1994) fil-Knisja Parrokjali tal-Mosta, u ż-żwieġ tagħhom ġie registrat fir-Reġistru Pubbliku bin-numru ta' l-Iskrizzjoni erba' mija

Kopja Informali ta' Sentenza

u ħamsa tas-sena elf disa' mija erbgħa u disgħin (405/1994) (Dokument A);

2. Illi l-kunsens tal-konvenuta kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha;

3. Illi inoltre, il-kunsens tal-konvenuta kien vizzjat bl-eskluzjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa;

4. Illi minħabba r-raġunijiet premessi u raġunijiet oħra kontemplati fl-Att Dwar iż-Żwieġ (Kap. 255), iż-żwieġ bejn il-kontendenti kien null u bla effett legali.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, l-esponent jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti jogħgħobha;

1. tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ kuntrattat bejn il-kontendenti fis-16 ta' April, 1994 kien null u bla effett legali.

2. konsegwentement tordna li dina n-nullita' tiġi registrata fuq l-att taż-żwieġ relattiv.

Bl-ispejjeż kontra l-intimata li tibqa' ngunta minn issa għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata ppreżentata fit-3 ta' Ottubru, 2006 li permezz tagħha l-konvenuta esponiet bir-rispett;

1. Illi l-eċċipjenti taqbel illi ż-żwieġ ikkuntrattat bejn il-kontendenti fis-16 ta' April, 1994 għandu jiġi ddikjarat minn din l-Onorabbli Qorti bħala wieħed null u bla effett

legali u konsegwentement jiġi ordnat illi din in-nullita' tiġi reġistrata fuq l-att taż-żwieġ relattiv, iżda tali nullita' hija mputabbli lill-kontendenti t-tnejn hekk kif ser jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

2. Illi mhux minnu illi l-kunsens tal-eċċipjenti biss kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha iżda anke l-kunsens tal-attur kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew minħabba anomalija psikoloġika serja għall-attur li jwettaq id-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ u dan ai termini tal-artikolu 19 (1) (d) tal-Kap. 255 tal-liġijiet ta' Malta;

3. Illi mhux minnu li l-kunsens tal-eċċipjenti biss kien vizzjat bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, iżda anke l-kunsens tal-attur kien vizzjat bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa għad-dritt għall-att taż-żwieġ u dan ai termini tal-artikolu 19(1)(f) tal-Kap. 255 tal-liġijiet ta' Malta.

4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-każ.

Bl-ispejjeż kontra l-attur.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits ta' l-attur u tal-ġenituri tiegħu u kif ukoll tal-konvenuta.

Rat il-verbal tas-seduta tas-16 ta' Marzu, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-16 ta' April, 1994 a bażi tal-artiklu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel iżda minħabba raġunijiet oħra.

Naturalment pero' kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; *"F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kollizzjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju."* (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

Għalkemm fir-rikors promotur ġew indikati sub-inċiżi tal-Artiklu 19 (1) daww prinċipalment ċitati mill-attur jirrigwardjaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'eskluzjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa *prima facie* jidher li ż-żwieġ bejn il-partijiet kien preċedut minn għerusija normali. Madankollu l-attur jgħid li minn meta kienu għarajjes il-ġenituri tal-konvenuta kienu jindañlulhom ħafna u dan kompla wara ż-żwieġ u skond hu kienet ir-raġuni prinċipali għall-falliment taż-żwieġ. Meta wieħed jieħu l-provi kollha fit-totalita' tagħhom isib xi ħaġa nieqsa miż-żwieġ li diffiċli jgħid x'inh iżda jidher li fil-waqt li fl-estern kien kollox normali, dan fil-ftt ma kienx il-każ u bejn il-partijiet ma kien hemm xejn biex iwassal għal żwieġ hieni għalkemm apparentement ma kien jonqoshom xejn materjalment.

Naturalment dwar x'għara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, iżda fil-fehma tal-Qorti hemm indizji serji li jindikaw li ż-żwieġ kien null. if qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006);

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi

ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-

anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijiet

essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenta fis-subinċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument tal-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskluċiet iż-żwieġ innifsu jew eskluċiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taz-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravizza sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat in-nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibilita' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaci'ta' intelletwali, proprju l-att posittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali."

Minn eżami tal-affidavit tal-attur jidher ċar li l-kunsens kien vizzjat. Kif qalet il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taz-żwieġ. F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "Biex

Kopja Informali ta' Sentenza

ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlajja psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."

Kif ġia' ingħad fil-każ odjern il-Qorti tħoss li hemm indizji suffiċjent li jwassluha biex tgħid li dan kien il-każ għaliex iż-żwieġ falla kważi mill-ewwel għalkemm il-partijiet baqgħu iġebbdueh għal xi snin. Hemm implikazzjoni li kien hemm diffikolta' biex ikun hemm tfal miż-żwieġ u meta din id-diffikolta' ħarġet, iż-żwieġ ma kien allura baqagħlu xejn x'izommu. Wieħed pero' japprezza li din l-implikazzjoni ma ġiet approfondita.

Għal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ imsemmi kuntrattat fis-16 ta' April, 1994. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----